



Asociace  
pro mezinárodní  
otázky  
Association  
for International  
Affairs

# Briefing Paper 6/2014

Obsazování výborů Evropského parlamentu: Česko jako vítěz?

—

Listopad 2014

## Obsazování výborů Evropského parlamentu: Česko jako vítěz?

—

**Vít Dostál, Ondřej Mocek**

*Listopad 2014*



Konrad  
Adenauer  
Stiftung

Briefing paper byl vypracován v rámci projektu Trendy české evropské politiky 10 let po přistoupení. Projekt je podporovaný Konrad-Adenauer-Stiftung.

© 2014 Asociace pro mezinárodní otázky a Konrad-Adenauer-Stiftung. Všechna práva vyhrazena. Studie je nezávislou analýzou autora a názory vyjádřené v textu nejsou oficiálním stanoviskem vydavatelů.



Přes nízkou volební účast byly volby do Evropského parlamentu v ČR konané ve dnech 23. a 24. května 2014 různými analytiky a komentátory vnímány jako odklon euroskeptického kurzu.<sup>1</sup> Ve volbách totiž zvítězily politické strany řadící se do tří největších a zároveň mainstreamových prointegračních evropských politických stran. Právě díky slušnému zastoupení v největších politických skupinách v Evropském parlamentu bylo možné předpokládat i větší příležitosti pro prosazování priorit českých europoslanců v rámci celého Evropského parlamentu.

Prvním testem schopností nově zvolených českých europoslanců bylo přidělování důležitých funkcí v Evropském parlamentu, které navíc přinejmenším na polovinu jejich funkčního období značně ovlivnilo jejich potenciál prosazovat se v parlamentních strukturách. Poměrně velká debata se v ČR vedla kolem obsazování výborů v Evropském parlamentu.<sup>2</sup> Zejména získání postu předsedy výboru pro právní záležitosti bylo hodnoceno velmi pozitivně.<sup>3</sup> Lze ovšem opravdu Českou republiku považovat za jednoho z pomyslných vítězů těchto procesů? Na takto položenou otázku se zaměřuje předkládaný briefing paper, který pomocí kvantitativních indikátorů srovnává českou pozici s dalšími zeměmi i s minulým funkčním obdobím Evropského parlamentu.

### Předseda výboru – je oč se prát?

Evropský parlament stejně jako národní parlamenty v členských zemích převážný díl své práce vede ve výborech, které se zabývají jednotlivými dílčími politikami. Předseda každého výboru je nadán poměrně velkými procesními pravomocemi při přijímání legislativy (například po prvním projednání návrhu legislativního aktu může předseda výboru navrhnout jeho schválení bez pozměňovacích návrhů nebo může předseda výboru navrhnout, že on nebo zpravodaj zpracují pozměňovací návrhy na základě jednání ve výboru, které následně mohou být přijaty bez další rozpravy). Zároveň je součástí Konference předsedů výborů,

<sup>1</sup> Např.: *V Česku prohráli euroskeptici, politická scéna je rozbitá* [online]. iDNES, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://bit.ly/1voFeJS>.

<sup>2</sup> Např.: *Evroparlament má staronového předsedu Schulze, začíná boj o výbory* [online]. EurActiv.cz, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-volby-2009/clanek/evropsky-parlament-si-dnes-vybira-sveho-predsedu-a-vedeni-011970>; *Do výborů EU nevstoupím, je to uplácení, tvrdil Mach. Nyní je ve dvou* [online]. iDNES.cz, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://bit.ly/1zZh9KR>.

<sup>3</sup> Např.: *ČR boduje: Lidovec Svoboda povede v europarlamentu výbor pro právní záležitosti* [online]. EurActiv.cz, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-volby-2009/clanek/cr-boduje-lidovec-svoboda-povede-v-europarlamentu-justici-011990>; *Lidovec Pavel Svoboda nově předsedá výboru EP pro právní záležitosti* [online]. Český rozhlas, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/zprava/lidovec-pavel-svoboda-nove-predseda-vyboru-ep-pro-pravni-zalezitosti--1371560> nebo *V čele právního výboru europarlamentu je lidovec Pavel Svoboda* [online]. E15.cz, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/politika/v-cele-pravniho-vyboru-europarlamentu-je-lidovec-pavel-svoboda-1099483>.



kteřá dává Konferenci předsedů politických skupin doporučení týkající se projednávání agendy a práce výborů. Předsedové výborů tak výrazně ovlivňují podobu zpracované legislativy a průběh legislativního procesu. Tyto posty proto patří mezi nejvýznamnější v hierarchii funkcí v EP.

Na tomto místě je potřeba připomenout, že pro rozdělování jakýchkoliv pozic v Evropském parlamentu není nejdůležitější národní příslušnost, ale afiliace k politické skupině; tedy náležitost ke křesťanským demokratům, socialistům, liberálům, atd. Posty jsou následně rozděleny dle výsledků voleb. Nejsilnější skupina bere nejvíce a následně počty klesají dle poměru k získaným mandátům. Stejným principem jsou rozděleny i místopředsednická místa. Tento fakt ilustruje tabulka 1. Počet předsedů a místopředsedů výborů tak téměř přesně koresponduje s počtem mandátů získaných ve volbách. Jedinou výjimku tvoří Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE), která obsadila více mandátů než před ní se nacházející Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR). Petiční výbor měl totiž původně připadnout Skupině Evropa Svobody a přímé demokracie (EFDD). Členové výboru však nakonec navzdory obvyklým pořádkům dali přednost kandidátce liberální skupiny. Euroskeptická EFDD tedy ve finále skončila bez předsednického místa, zatímco ALDE s jedním navíc.<sup>4</sup>

**Tabulka 1: Počet předsedů a místopředsedů dle politických skupiny**

Politická skupina	Počet poslanců	Počet předsedů	Počet místopředsedů
EPP	221	8	30
S&D	191	7	26
ECR	70	2	8
ALDE	67	3	9
GUE/NGL	52	1	7
Greens/EFA	50	1	7
EFDD	48	0	0

### Národní příslušnost jako argument?

Pokud se ovšem podíváme na členské státy, rozložení předsednických a místopředsednických pozic již nebude věrně kopírovat jejich sílu (čili počet europoslanců). Rozdělení dokumentuje tabulka 2, kde jsou jak absolutní hodnoty, tak

<sup>4</sup> *EPP, S&D dominate committees as eurosceptics shut out* [online]. Euranet Plus Inside, 2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://euranetplus-inside.eu/epp-sd-dominate-committees-as-eurosceptics-shut-out>.



# Briefing Paper 6/2014

Obsazování výborů Evropského parlamentu: Česko jako vítěz?

–  
Listopad 2014

i poměr, který dané posty vyjadřují k celkovému počtu poslanců dané země. Vyznačené jsou maximální hodnoty v daném sloupci.

**Tabulka 2: Rozdělení postů předsedů a místopředsedů dle členských zemí**

Členská země	Počet poslanců	Počet předsedů	Poměr předsedů	Počet místopředsedů	Poměr místopředsedů
Německo	96	<b>5</b>	5,21	<b>13</b>	13,54
Francie	74	2	2,70	9	12,16
Velká Británie	73	3	4,11	4	5,48
Itálie	73	3	4,11	6	8,22
Španělsko	54	2	3,70	4	7,41
Polsko	51	4	<b>7,84</b>	8	15,69
Rumunsko	32	0	0,00	8	25,00
Nizozemí	26	0	0,00	1	3,85
Řecko	21	0	0,00	1	4,76
Belgie	21	0	0,00	2	9,52
Portugalsko	21	0	0,00	3	14,29
Česko	21	1	4,76	7	<b>33,33</b>
Maďarsko	21	0	0,00	5	23,81
Švédsko	20	1	5,00	3	15,00
Rakousko	18	0	0,00	0	0,00
Bulharsko	17	1	5,88	1	5,88
Dánsko	13	0	0,00	2	15,38
Slovensko	13	0	0,00	1	7,69
Finsko	13	0	0,00	2	15,38
Irsko	11	0	0,00	0	0,00
Chorvatsko	11	0	0,00	1	9,09
Litva	11	0	0,00	1	9,09
Slovinsko	8	0	0,00	2	25,00
Lotyšsko	8	0	0,00	0	0,00
Estonsko	6	0	0,00	0	0,00
Kypr	6	0	0,00	0	0,00
Lucembursko	6	0	0,00	1	16,67
Malta	6	0	0,00	2	<b>33,33</b>

Jak dokumentuje tabulka 2, vítězi přerozdělení nejsou rozhodně pouze největší členské státy, což potvrzuje tvrzení, že politická/ideologická příslušnost hraje dominantní roli.



# Briefing Paper 6/2014

Obsazování výborů Evropského parlamentu: Česko jako vítěz?

–  
Listopad 2014

V nominálních číslech samozřejmě vítězí Německo, které i co do počtu svých poslanců všechny ostatní státy výrazně převyšuje. Pokud se ovšem podíváme na relativní úspěch, tedy kolik procent poslanců dané země zaujalo buď předsednický, nebo místopředsednický post, výhercem v této imaginární soutěži již bude zcela někdo jiný. Možná až paradoxní je, že dvěma nejúspěšnějšími zeměmi v rámci obsazení funkcí ve výborech jsou státy tak zvaného východního rozšíření, konkrétně Polsko a Česká republika. Za zmínku určitě stojí i úspěch maltských europoslanců, kteří obsadili místopředsednické posty stejným poměrem jako ČR.

Polsko obsadilo po Německu největší množství předsedů a ani v počtech místopředsedů nijak nezaostává. „Přeskočilo“ v nominálních počtech tři větší a déle v EU působící členské země. V relativních číslech je úspěšnější, než všechny ostatní větší země (vyjma zmíněného Německa). Pokud by se měl hledat vítěz přerozdělování postů pak je to právě Polsko.

Česká republika nicméně také zaznamenala nevídaný úspěch. S počtem místopředsedů se stala pátou nejúspěšnější zemí. Odpověď na otázku, co za tímto úspěchem stojí, je stejně jako u Polska nicméně nutné hledat opět v příslušnosti k politickým skupinám. Pokud se totiž podíváme na rozložení českých europoslanců do politických skupin, zjistíme, že jsou rozprostřeni do 6 ze 7 existujících skupin, a že jejich zastoupení přibližně odpovídá velikosti skupin.

**Tabulka 3: Rozdělení českých europoslanců dle politických skupin**

Politická skupina	Počet českých zástupců	Zastoupené české strany
EPP	7	TOP09 +KDU-ČSL
S&D	4	ČSSD
ECR	2	ODS
ALDE	4	ANO
GUE/NGL	3	KSČM
Greens/EFA	0	
EFDD	1	SSO

Není samozřejmě možné říci, že pouze počty, které ilustruje tabulka 3, mají zásluhu na českém úspěchu při obsazování předsednických a místopředsednických pozic ve výborech. Velkou roli bezesporu hrála i řada kvalitativních faktorů jako znalosti a zkušenosti konkrétních europoslanců, osobní nasazení při vyjednávání či pozice ve vedení politických skupin. Nicméně takovéto rozdělení velmi napomohlo k tak výraznému úspěchu, neboť se čeští europoslanci mohli efektivně snažit obsadit posty za všechny zastoupené politické skupiny.



### **Předseda výboru pro právní záležitost – pozice, která ČR přináleží?**

Je potřeba říci, že ač se velmi často používá pouze matematické vyjádření zaměřené na počet předsednických křesel získaných určitým státem, je důležité se vyzdvihnout i to, o jaké výbory jde. Jejich práce a tím i pravomoci se do velké míry liší a schopnost ovlivnit chod integrace je velmi rozličná. V Evropském parlamentu existují výbory spíše poradní, například výbor pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM) i integračně velmi významné, jež se typicky zabývají politikami související s vnitřním trhem (např. ITRE či IMCO) a společnou měnou (ECON). Míru „důležitosti“ konkrétního výboru je poměrně komplikované měřit, neboť jeho význam se může s časem, politickou situací a politickými preferencemi měnit. Nicméně za indikátor prestiže výboru, a tím přeneseně jeho důležitosti, může být považována velikost výboru. Výbory Evropského parlamentu se totiž v počtu svých členů značně liší.



**Tabulka 4: Výbory Evropského parlamentu**

Výbor	Počet členů	Národnost předsedy	Počet českých místopředsedů
Foreign Affairs (AFET)	71	Německo	
Environment, Public Health and Food Safety (ENVI)	68	Itálie	1
Industry, Research and Energy (ITRE)	67	Polsko	1
Economic and Monetary Affairs (ECON)	61	Itálie	
Civil Liberties, Justice and Home Affairs (LIBE)	59	Velká Británie	
Employment and Social Affairs (EMPL)	55	Německo	
Transport and Tourism (TRAN)	49	Německo	
Agriculture and Rural Development (AGRI)	45	Polsko	
Regional Development (REGI)	43	<b>Bulharsko</b>	1
International Trade (INTA)	41	Německo	1
Budgets (BUDG)	41	Francie	
Internal Market and Consumer Protection (IMCO)	40	Velká Británie	
Women's Rights and Gender Equality (FEMM)	35	Španělsko	
Petitions (PETI)	34	<b>Švédsko</b>	
Culture and Education (CULT)	31	Itálie	1
Human rights (DROI)	30	Španělsko	
Security and Defence (SEDE)	30	Polsko	1
Budgetary Control (CONT)	30	Německo	1
Development (DEVE)	28	Velká Británie	
Legal Affairs (JURI)	25	<b>Česko</b>	
Constitutional Affairs (AFCO)	25	Polsko	
Fisheries (PECH)	24	Francie	

Jak ilustruje tabulka 4, největší výbor (AFET) je téměř trojnásobně větší než nejmenší (PECH). Dále je vidět, že šest největších zemí si rozdělilo téměř všechny předsednické funkce, jak je ostatně uvedeno i v tabulce 2, ve které jsou uvedeny počty předsedů a místopředsedů dle členských zemí. Výjimku tvoří Bulharsko, Švédsko a právě Česko. Ani jedna z těchto zemí nicméně neobsadila nejprestižnější (největší) výbory.

Česko se pak mezi těmito třemi zeměmi umístilo úplně nejnižší a obsadilo post předsedy jednoho z nejmenších výborů. Určitě není možné chápat tento výsledek jako prohru. Spíše je potřeba v celkovém kontextu vnímat umístění Česka jako obsazení pozic, které mu náleží jako středně velkému středoevropskému státu



### Jak si ČR polepšila a proč?

Důležitým ukazatelem proměny postavení České republiky je srovnání s obsazením pozic v EP v období 2009-2014, tedy v minulém volebním období. Česká reprezentace tehdy zaujala pouze jedno místopředsednické místo. Po celých pět let ho držela ODS jako součást frakce ECR, a to konkrétně ve Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE).

Důvod této disparity lze určitě nalézt v jiném rozložení českých europoslanců v politických skupinách. V nejsilnější EPP měla Česká republika pouze dva zástupce, a tak její šance na získání zajímavé pozice v této skupině byly přes nasazení obou europoslanců v podstatě nulové. Největší zastoupení měla ČR díky ODS v ECR, kde byly pozice maximalizovány. Je potřeba říci, že ECR v minulém období byla až pátou největší frakcí (v současnosti je třetí), čili neměla tolik příležitostí pro umístění svých zástupců. Nicméně i tak občanskodemokratičtí poslanci obsadili již zmíněný post místopředsedy ITRE. Navíc měla ODS ve druhé polovině minulého funkčního období místopředsedu celého EP a Jan Zahradil byl po určitou dobu předsedou frakce ECR. Druhá největší česká delegace byla z ČSSD, a zařadila se do Skupiny progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D). Takto velká delegace při přepočtech měla nárok na jedno prestižnější křeslo. ČSSD obsadila pozici místopředsedy EP v první polovině minulého období, a tím de facto ztratila možnost získat předsednický post v jednom z výborů.

Jak je výše zmíněno a naznačuje to i tabulka 5, „ideálnějšího“ rozložení české reprezentace z pohledu maximalizace moci bylo dosaženo po volbách v roce 2014, jejichž výsledek umožnil českým europoslancům zaujmout lepší pozici uvnitř politických skupin (vyjma ODS v ECR), a tím pádem dosáhnout na více významnějších pozic.





### Tabulka 5: Rozdělení českých europoslanců dle politických skupin v roce 2009 a 2014

Politická skupina	Počet českých zástupců v roce 2009	Počet českých zástupců v roce 2014
EPP	2 (KDU- ČSL)	7 (TOP09 +KDU-ČSL)
S&D	7 (ČSSD)	4 (ČSSD)
ECR	9 (ODS)	2 (ODS)
ALDE	0	4 (ANO)
GUE/NGL	4 (KSČM)	3 (KSČM)
Greens/EFA	0	0
EFDD	0	1 (SSO)

### Namísto závěru: Upevnění pozic pro ČR?

Výsledek rozdělování pozic tak lze pro ČR chápat pozitivně. Určitě je možné říci, že došlo k posílení pozic českých europoslanců v rámci EP. Se značným zjednodušením lze tedy tvrdit, že čeští občané mají prostřednictvím svých zástupců v Evropském parlamentu nebývalý vliv. Česká pozice tím ale není zaručena na celé funkční období. Předsednictvo jednotlivých výborů je ustavováno vždy pouze na polovinu volebního období celého Parlamentu (tedy 2,5 roku). Bude proto velmi důležité sledovat, jak se čeští europoslanci osvědčí ve svých funkcích a jaké jméno si získají europoslanci, kterým pozice ve vedení výborů přidělena nebyla. Vzhledem ke slušné aritmetické pozici bude právě práce jednotlivých europoslanců determinovat rozdělování pozic pro druhou polovinu jejich mandátu.

Zároveň je vidět, že česká reprezentace spíše lobovala a prosadila pro sebe místa ve vedení výborů, ve kterých se provádí konkrétní připomínkové řízení legislativy, než aby se snažila získat pozice v předsednictvu EP, kde jde především o protokolární a reprezentační funkce. To svědčí o určité vyzrálости české delegace, která tím projevila zájem o práci nad konkrétní legislativou.



### ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

Asociace pro mezinárodní otázky je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

#### K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

#### VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na zahraniční politiku České republiky.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar Asociace pro mezinárodní otázky se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jádrem VC AMO je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízíme odbornou expertízu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

[www.amo.cz](http://www.amo.cz)





### ZASTOUPENÍ KONRAD-ADENAUER-STIFTUNG V ČESKÉ REPUBLICCE

Hlavními principy a zásadami Konrad-Adenauer-Stiftung jsou svoboda, spravedlnost a solidarita. Konrad-Adenauer-Stiftung je německá politická nadace, která je ideově blízká Křesťansko-demokratické unii (CDU). Úkolem i závazkem nadace je uchování duchovního dědictví prvního německého kancléře Konrada Adenauera, které spočívá především v demokratické obnově Německa, ve vizi sjednocené demokratické Evropy, orientaci na sociálně-tržní hospodářství a ukotvení v transatlantickém hodnotovém systému. Odkazem Konrada Adenauera je také důraz na křesťanskodemokratické hodnoty v politice i ve společnosti. Nadace se proto zasazuje o takové společenské podmínky, které garantují každému jedinci nedotknutelnou důstojnost a ústavou dané svobody, práva a povinnosti. Právě jedinec je výchozím bodem sociální spravedlnosti, svobodného demokratického právního řádu a udržitelného hospodářského rozvoje.

Konrad-Adenauer-Stiftung působí v Německu i po celém světě. V Německu má dvě centrály v Berlíně a v Sankt Augustinu, mimo to je zastoupena v jednotlivých spolkových zemích šestnácti regionálními vzdělávacími instituty a dvěma vzdělávacími centry. V zahraničí má nadace více než osmdesát poboček, které zajišťují projekty ve sto dvaceti zemích. V roce 1991 otevřela Konrad-Adenauer-Stiftung svoje zastoupení i v Praze a ve spolupráci s významnými aktéry z oblasti české státní správy a politiky, vysokého školství a občanské společnosti organizuje ročně kolem sto padesáti projektů.

Cílem zastoupení Konrad-Adenauer-Stiftung v České republice je podpora svobodné demokratické společnosti a demokratického řádu, stejně tak jako rozvoj tržního, sociálního a ekologicky orientovaného hospodářského systému, integrovaného do struktur společného vnitřního trhu EU. Konrad-Adenauer-Stiftung v ČR také podporuje zintenzivnění bilaterálních vztahů mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo jako partnerů ve sjednocené Evropě. Kromě toho nadace podporuje integraci České republiky do EU a usiluje o to, aby Česká republika hrála aktivnější roli ve společenství evropských států.

Pluralitní společensko-politický dialog a občanské vzdělávání jsou stěžejními pilíři projektů, které nadace realizuje ve spolupráci s českými partnerskými organizacemi. Smyslem této činnosti je zvýšit zájem společnosti o politiku, posílit angažovanost občanů v demokratických procesech a rozvinout u občanů kompetence nezbytné pro demokratickou participaci. Za tímto účelem nadace podporuje konference, workshopy, letní školy, kulaté stoly, přednášky atd. Nadace také uděluje stipendia pro vysokoškolské studium či stáže v zahraničí. Tyto formy vzdělávání a publikační činnost jsou hlavními aktivitami zastoupení Konrad-Adenauer-Stiftung v České republice.

[www.kas.de/tschechien](http://www.kas.de/tschechien)

[www.kas.de](http://www.kas.de)